

บทที่ 1

บทนำ

ความหมายของปัญหาและปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนากำลังคน ความเจริญก้าวหน้าของประเทศ ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความเจริญก้าวหน้าของคน ถ้าเราไม่สามารถที่จะพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถได้อย่างเต็มที่เราก็ไม่สามารถที่จะพัฒนาประเทศในด้านอื่น ๆ ได้ ฉะนั้น สิ่งที่ต้องพัฒนาเป็นอันดับแรก ก็คือ "การพัฒนาคน" ในการพัฒนาคนนั้น จะต้องอาศัยการศึกษา เป็นเครื่องมือ การศึกษาที่สามารถจัดและสนองตอบในการพัฒนาคนในวงกว้างได้ ก็คือ "การประถมศึกษา"

การศึกษาในระดับประถมศึกษา นับเป็นกระบวนการที่สำคัญที่สุด เนื่องจากเป็นการศึกษาภาคบังคับ ที่รัฐมุ่งหวังให้ประชาชนมีความเจริญงอกงามในขั้นพื้นฐาน ดังที่กล่าวไว้ใน หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. 2532 : ๗) ที่ว่า การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐาน ให้คงสภาพอ่านออกเขียนได้ เพื่อจะได้ใช้ประกอบอาชีพตามควรแก่วัยและความสามารถ สามารถดำรงตนเป็นพลเมืองดีในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี (2532 : คำนำ) เน้นให้เห็นความสำคัญว่า การประถมศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความมั่นคง และความก้าวหน้าของชาติ เพราะประชาชนส่วนใหญ่ได้สิ้นสุดการศึกษาในระบบโรงเรียนในระดับการศึกษานี้ ถ้าการประถมศึกษาที่มีคุณภาพก็หมายถึงประชาชนส่วนใหญ่มีคุณภาพด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 ข : 1) ที่ย้ำอย่างหนักแน่นว่า รัฐจำเป็นต้องจัดการศึกษาให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐาน อันเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตต่อไป ดังนั้น การจัดการศึกษาในระดับนี้ ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญสองส่วนคือ ในด้านปริมาณ รัฐจะต้องสามารถให้การศึกษแก่ประชาชน

ได้ครบถ้วนทั่วถึง และในด้านคุณภาพ รัฐจะต้องวางรากฐานคุณภาพชีวิตที่สำคัญให้แก่ประชาชน
 ของตน โดยจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษาเป็นตัวกำหนด (สำนักงานคณะกรรมการ
 การประถมศึกษาแห่งชาติ. 2531 ก : 1)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีภารกิจที่สำคัญ คือ การจัดการ
 ศึกษาระดับประถมศึกษาให้แก่ทุกคนที่มีอายุย่างเข้าปีที่แปด จนกระทั่งจบชั้นประถมศึกษาปีที่หก
 หรืออายุย่างเข้าปีที่สิบห้า ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับ ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.
 2523 ทำให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีปริมาณงานที่รับผิดชอบครอบคลุม
 คลุมทั่วประเทศ มีนักเรียนในปีการศึกษา 2532 จำนวน 6,790,555 คน โรงเรียน 31,533
 โรง และบุคลากร จำนวน 395,555 คน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
 2532 : คำนำ) ภารกิจและหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ คือ
 การบริหารงานการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาให้ผลสัมฤทธิ์ออกมาดีที่สุด โดยการพัฒนาคุณภาพ
 การประถมศึกษา ซึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้น จะต้องพัฒนาองค์ประกอบและ
 กระบวนการทางการศึกษาหลายอย่างพร้อม ๆ กันไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียน ซึ่งเป็น
 หน่วยปฏิบัติการจะต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงในอันที่จะทำให้นโยบายของสำนักงาน
 คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติและของรัฐบาลบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ (สำนักงาน
 คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ: 2529 ก : 8) ดังนั้น ปี 2527 สำนักงานคณะ
 กรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงได้ประกาศนโยบายเร่งรัดคุณภาพการประถมศึกษา
 โดยกำหนดมาตรการสำคัญในการดำเนินการ ตามนโยบายนี้สามประการ คือ มาตรการใน
 การประเมินคุณภาพนักเรียน มาตรการในการกำกับและนิเทศ และมาตรการในการบริหาร
 ซึ่งมาตรการในการประเมินคุณภาพนักเรียน เป็นมาตรการแรกที่สำนักงานคณะกรรมการการ
 ประถมศึกษาแห่งชาติดำเนินการ โดยตระหนักว่าการประเมินคุณภาพนักเรียนจะทำให้ได้ข้อมูล
 ที่สำคัญส่วนหนึ่ง สำหรับเป็นพื้นฐานของการวางแผนพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา (สำนักงาน
 คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2530 ค : 1)

โรงเรียนประถมศึกษา เป็นหน่วยงานทางการศึกษาระดับปฏิบัติการที่สำคัญที่สุด ซึ่ง
 มีภารกิจหลัก คือ การจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
 หลักสูตร โดยอาศัยกระบวนการการบริหารงานตามภารกิจ อย่างน้อยหกงาน คือ งานวิชาการ
 งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความ
 สัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งการบริหารงานในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหาร
 โรงเรียนต้องยึดเป้าหมาย คือ คุณภาพของนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
 แห่งชาติ. 2529 ก : 3)

งานของผู้บริหารโรงเรียนที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งนอกเหนือจากงานวิชาการ งาน
 บุคลากร งานธุรการและการเงิน ยังมีงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง คือ งานกิจการนักเรียน
 ซึ่ง กาญจนา ศรีภาพสินธุ์ (2531 : 6) สรุปไว้ว่า งานกิจการนักเรียน เป็นงานที่มุ่งส่งเสริม
 การเรียนและชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนให้ดำเนินไปด้วยดี มีความเป็นปกติตลอดไปจนถึง
 การมุ่งพัฒนาบุคลิกภาพ การมีวินัยในตนเอง การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม การพัฒนาความ
 สามารถ ความสนใจ และความถนัดเฉพาะของนักเรียนแต่ละคนให้ก้าวหน้า เป็นประโยชน์แก่
 ตนเองและสังคมให้มากที่สุด สำหรับ ชาญชัย อินทรประวัติ (2521 : คำนำ) กล่าวถึงความ
 สำคัญของกิจกรรมนักเรียน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานกิจการนักเรียน ไว้ว่า การให้การศึกษาแต่
 เพียงวิชาการในห้องเรียนหรือห้องปฏิบัติการแต่เพียงอย่างเดียว ไม่เพียงพอที่จะพัฒนานักเรียน
 ให้ครบทุกด้าน กิจกรรมนักเรียนสามารถที่จะช่วยพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามจุดหมายของ
 หลักสูตรมากขึ้น และสามารถที่จะสร้างคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ได้ หากได้มีการจัดและการบริการ
 อย่างเหมาะสม นอกจากนั้น บันลือ พฤษะวัน (2522 : 62) กล่าวไว้ว่า โรงเรียนประถม
 ศึกษา อาจเป็นโรงเรียนแห่งแรกและแห่งสุดท้ายในชีวิตของนักเรียนก็ได้ ดังนั้น เพื่อให้การจัด
 การศึกษาเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนมากที่สุด โรงเรียนจะต้องให้ผู้เรียนมีความสามารถใช้วิชา
 ทักษะได้ดี เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้จากการศึกษานอกระบบโรงเรียนต่อไป ในเรื่องนี้ สุโขทัย
 ธรรมมาธิราช (2526 ข : 799) และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528
 ก : 24) กล่าวไว้ในทำนองเดียวกันว่า การปลูกฝังให้นักเรียนมีคุณสมบัติตามจุดหมายของ

หลักสูตร จำเป็นต้องอาศัยระยะเวลาและกลวิธีแบบต่าง ๆ ระยะเวลาเพียงหกปีอาจน้อยเกินไป สำหรับการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ที่จะให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน ฉะนั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่ง โรงเรียนจะต้องปฏิบัติงานกิจการนักเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เนื่องจากการศึกษาด้านนี้ มีส่วนสำคัญที่จะส่งเสริมการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น

การที่จะทราบว่า โรงเรียนได้จัดการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายได้หรือไม่ การประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หก เป็นมาตรการหนึ่งของการเร่งรัดคุณภาพการศึกษา ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติกำหนดขึ้น เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษาของประเทศ การพัฒนาคุณภาพนักเรียน เป็นภารกิจหลักที่กำหนดเป็นนโยบายสำคัญของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ โดยผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ ตลอดจนครู - อาจารย์ ผู้รับผิดชอบการเรียนการสอนจะต้องมุ่งเน้นการดำเนินงานให้ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ตามที่หลักสูตรกำหนด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2529 ข : 8 - 10) ได้สรุป ปัญหาและความต้องการในการจัดการประถมศึกษา เพื่อประมวลเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญห และอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

1. ด้านปริมาณ การเกณฑ์เด็กที่มีอายุในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ ยังทำได้ไม่ทั่วถึง ยังมีเด็กอีกประมาณร้อยละสาม ที่ยังไม่ได้เข้าเรียนตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523 เด็กเหล่านี้ส่วนใหญ่ได้แก่เด็กในชนบทห่างไกลและก้นดง เด็กขาดแคลน เด็กพิการ เด็กตกสำรวจ เด็กในชุมชนแออัด เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีเด็กที่เข้าเรียนแล้วออกจากโรงเรียนก่อนจบหลักสูตรประถมศึกษา โดยเฉลี่ยร้อยละสามของชั้นเรียน

2. ด้านคุณภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกกลุ่มประสบการณ์ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร โดยเฉลี่ยยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ กล่าวคือ จากการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หกทั่วประเทศ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ปีการศึกษา 2528 พบว่า กลุ่มทักษะภาษาไทย และคณิตศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 56.84 และ 36.52 ตามลำดับ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต คะแนนเฉลี่ยร้อยละ

45.69 กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 57.60 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ภาควิชาความรู้สึก คะแนนเฉลี่ย 2.87 จากคะแนนเต็ม 4 ภาควิชานิสัย คะแนนเฉลี่ย 2.23 จากคะแนนเต็ม 3 ความแข็งแรง น้ำหนัก ส่วนสูง คะแนนเฉลี่ย 2.16 จากคะแนนเต็ม 3

3. ด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน สุขภาพอนามัยของนักเรียนจำนวนหนึ่งยังมีปัญหา จากสถิติปี 2526 - 2528 พบว่า นักเรียนประถมศึกษาประมาณร้อยละ 10 มีสุขภาพอนามัย ต่ำกว่ามาตรฐาน และขาดสารอาหารประมาณร้อยละ 40 - 50

4. ด้านประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน ประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอน ยังไม่อยู่ในระดับที่น่าพอใจ จากสรุปผลการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ปี 2526 รายงานว่า ทั่วประเทศมีนักเรียนเข้าเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง ในจำนวน 100 คน สามารถเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่หก ภายในระยะเวลาของหลักสูตรเพียง 64 คนเท่านั้น

5. ด้านอัตราการเข้าชั้น อัตราการเข้าชั้นของนักเรียนยังอยู่ในเกณฑ์สูง จากสถิติปี 2528 พบว่า อัตราการเข้าชั้นของนักเรียนประถมศึกษาอยู่ในเกณฑ์สูง โดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 4.62 ส่วนใหญ่เนื่องจากการไม่ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ และเวลาเรียนไม่พอตามหลักสูตร กำหนด ชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งนั้น มีอัตราการเข้าชั้นสูงถึงร้อยละ 8.61 ซึ่งสาเหตุเกิดจากการขาดความพร้อมในการเรียนของเด็ก ทำให้ไม่สามารถผ่านจุดประสงค์ที่กำหนด

ตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) ระดับประถมศึกษา (2531 ก : 15) ระบุนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในระดับประถมศึกษาไว้ดังนี้

1. ด้านปริมาณ เร่งรัดการจัดการศึกษาภาคบังคับตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523 ให้ทั่วถึงเด็กทุกคน โดยเน้นการปรับปรุงวิธีการเกณฑ์เด็ก การจัดบริการในรูปแบบที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น
2. ด้านคุณภาพ เร่งพัฒนาการเรียนให้มีคุณภาพตามจุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2523 โดยปรับปรุงการเรียนการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ให้มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ มุ่งเน้น

ทักษะภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสุขภาพอนามัยเป็นพิเศษ รวมทั้งการปลูกฝังความเป็นพลเมืองดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีสุขนิสัยที่ดี มีกิจนิสัยและทักษะเบื้องต้นที่เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพ เศรษฐกิจ สังคม ชุมชน และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

3. ด้านเป้าหมาย ในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน มีเป้าหมายดังนี้ นักเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของนักเรียนประถมศึกษาทั้งหมด มีความรู้ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และมีลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับที่น่าพอใจ โดยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มทักษะ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 และกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 โดยเน้นพิเศษเรื่อง การใช้ภาษาไทยได้ดี และคงสภาพอ่านออกเขียนได้ ความสามารถในการคิดคำนวณ และสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถแก้ปัญหาด้วยเหตุผล และวิธีการทางวิทยาศาสตร์ การมีสุขนิสัยที่ดีและสุขภาพอนามัยดีตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ความเป็นพลเมืองดี ภูมิใจในความเป็นไทย มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การมีนิสัยรักการทำงาน และมีทักษะที่เป็นพื้นฐานการประกอบอาชีพได้ตามควรแก่วัย

จากการทำงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้สรุปปัญหา และความต้องการในการจัดการประถมศึกษา จะเห็นได้ว่ามีภารกิจของงานที่เป็นปัญหาจะต้องได้รับการแก้ไข เป็นภารกิจของงานกิจการนักเรียนส่วนหนึ่งด้วย และตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2527 ข : 91) กล่าวไว้ว่า งานกิจการนักเรียนเป็นงานที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ "คุณภาพของนักเรียน" การพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ในด้านคุณสมบัติที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต จะจัดทำได้ด้วยการจัดกิจกรรมนักเรียนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้มีคุณธรรม มีระเบียบวินัย มีพลานามัยดี มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีลักษณะนิสัยที่ดีต่อการทำงาน รักการทำงาน และรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

จากผลการประเมินคุณภาพนักเรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
จังหวัดสงขลา (2533 : 189) สรุปไว้ว่า ผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หก
ปีการศึกษา 2532 เปรียบเทียบกับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หก ปีการ
ศึกษา 2531 ของแต่ละกลุ่มประสบการณ์ จำแนกตามระดับความก้าวหน้าของคะแนนเฉลี่ยสาม
ระดับ คือ สูงขึ้น คงที่ และต่ำลง (คงที่ หมายถึง ค่าเฉลี่ยร้อยละนักเรียนเพิ่มขึ้นหรือลดลง
จากคะแนนเฉลี่ยเดิมร้อยละสอง) ปรากฏผลดังนี้

1. กลุ่มทักษะภาษาไทย ทุกสมรรถภาพมีระดับความก้าวหน้าคงที่
2. กลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ ทุกสมรรถภาพมีระดับความก้าวหน้าคงที่
3. กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ทุกสมรรถภาพมีระดับความก้าวหน้าคงที่
4. กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ทุกสมรรถภาพมีระดับความก้าวหน้าคงที่
5. กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ ทุกสมรรถภาพมีระดับความก้าวหน้าคงที่

จะเห็นได้ว่าผลการประเมินคุณภาพนักเรียน ในทุกกลุ่มประสบการณ์ยังอยู่ในระดับที่
ไม่ก้าวหน้า ยังไม่บรรลุตามจุดหมายที่หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 นี้่เกิดขึ้นกับผู้เรียน
เช่น คุณสมบัตินี้ที่ต้องการเน้น ความรู้พื้นฐานในการดำรงชีวิต ชีวิตสงบสุข และสมาชิกที่ดีของ
ชุมชนและชาติ จากที่กล่าวมานี้ น่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนของ
ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแต่ละโรงเรียน

ผู้วิจัยในฐานะ เป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดสงขลา มีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนของ
ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หก ปีการ
ศึกษา 2533 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา
ปีการศึกษา 2533 แยกเป็นกิจกรรมสำคัญ ดังนี้

- 1.1 กิจกรรมที่โรงเรียนต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523
- 1.2 กิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้แก่นักเรียน
- 1.3 กิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียน
- 1.4 กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับศิษย์เก่า

2. เพื่อหาความสัมพันธ์อย่างง่าย ระหว่างผลการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ในแต่ละกิจกรรม กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หก ปีการศึกษา 2533 โดยแยกศึกษาตามขนาดของโรงเรียน

3. เพื่อหาความสัมพันธ์พหุคูณ ระหว่างผลการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หก ปีการศึกษา 2533 โดยแยกศึกษาตามขนาดของโรงเรียน

4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หก และค้นหาตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด ในการทำนายผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หก ซึ่งใช้ผลการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ทั้งสี่กิจกรรมเป็นตัวพยากรณ์ โดยแยกศึกษาตามขนาดของโรงเรียน

5. เพื่อรวบรวมสภาพปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

สมมุติฐานของการวิจัย

1. การปฏิบัติงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ด้านกิจกรรมที่โรงเรียนต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523 ด้านกิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้แก่นักเรียน ด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียน ด้านกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับศิษย์เก่า มีความสัมพันธ์กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หก ปีการศึกษา 2533

2. การปฏิบัติงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ด้านกิจกรรมที่โรงเรียนต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523 ด้านกิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้แก่นักเรียน ด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียน ด้านกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับศิษย์เก่า มีความสัมพันธ์ผูกพันกับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หก ปีการศึกษา 2533

3. การปฏิบัติงานกิจการนักเรียนทั้งสี่กิจกรรม เหมาะสมที่จะใช้เป็นตัวพยากรณ์ผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หก ปีการศึกษา 2533 ได้อย่างน้อยหนึ่งกิจกรรม

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1. ช่วยให้ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ได้นำข้อมูลไปใช้ประกอบการจัดฝึกอบรมสัมมนาผู้บริหาร ให้สามารถปฏิบัติงานกิจการนักเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาต่อไป

2. ช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา และผู้เกี่ยวข้องกับการประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ได้นำผลของความสัมพัทธ์ระหว่างการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หก ไปปรับปรุงและส่งเสริมการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ทำให้ได้สมการพยากรณ์ผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หก และได้ตัวพยากรณ์ที่ดี ในการทำนายผลการประเมินคุณภาพนักเรียนว่าเป็นผลมาจากการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนด้านใดบ้าง เพื่อจะได้นำมาเป็นแนวทางพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขคุณภาพนักเรียนในโรงเรียนให้ตรงจุดตรงประเด็นของปัญหา

4. ช่วยให้เห็นถึงสภาพปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาเฉพาะการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดกรมหลัก คือ กิจกรรมที่โรงเรียนต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523 กิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้แก่นักเรียน กิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียน กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับศิษย์เก่า และผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หก ปีการศึกษา 2533 ในระดับจังหวัด โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ที่เปิดสอนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่หก ในปีการศึกษา 2533 จำนวน 214 โรงเรียน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา (Variables)

3.1 ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ การปฏิบัติงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ สี่ด้าน ดังนี้

3.1.1 กิจกรรมที่โรงเรียนต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523

3.1.2 กิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้แก่นักเรียน

3.1.3 กิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียน

3.1.4 กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับศิษย์เก่า

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หก ปีการศึกษา 2533 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

นิยามศัพท์

1. ความสัมพันธ์ หมายถึง ความสอดคล้อง ระหว่างผลการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในปีการศึกษา 2533 กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หก ในปีการศึกษาเดียวกัน ซึ่งในโรงเรียนหนึ่ง ๆ จะเอาผลการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนหนึ่งคน และค่าเฉลี่ยของผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หก ของโรงเรียนนั้น ๆ ทั้งโรงเรียน มาดำเนินการหาความสัมพันธ์
2. การปฏิบัติงานกิจการนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้านกิจกรรมที่โรงเรียนต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523 กิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้แก่นักเรียน กิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียน กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับศิษย์เก่า
3. กิจกรรมที่โรงเรียนต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523 หมายถึงการจัดทำเขตบริการ การสำมะโนนักเรียน การเกณฑ์การรับนักเรียน การปฐมนิเทศนักเรียนและผู้ปกครอง การแก้ปัญหานักเรียนขาดเรียน
4. กิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้แก่นักเรียน หมายถึง การบริการสุขภาพ การจัดหาอาหารกลางวัน การบริการแนะแนว การบริการนักเรียนขาดแคลนและทุนการศึกษา
5. กิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียน หมายถึง กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย กิจกรรมจัดชุมนุมต่าง ๆ กิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียน กิจกรรมสหกรณ์นักเรียน การจัดทัศนศึกษา การจัดกีฬา การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรม
6. กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับศิษย์เก่า หมายถึง กิจกรรมติดตามผลนักเรียน การตั้งสมาคมศิษย์เก่า การสรรหาและยกย่องคนดีเด่นประจำท้องถิ่น
7. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง บุคคลที่ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าว
8. โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา ที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

9. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด หมายถึง หน่วยงานราชการส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค มีฐานะเป็นกอง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ทำหน้าที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา นอกเหนือจากเทศบาล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน

10. คุณภาพนักเรียน หมายถึง ความสามารถและคุณลักษณะต่าง ๆ ของนักเรียน ตามจุดหมายของหลักสูตร และในการประเมินได้กำหนดความสามารถและคุณลักษณะที่ประเมินเป็น "สมรรถภาพ" ด้านต่าง ๆ ซึ่งผูกพันกับกลุ่มประสบการณ์ทุกกลุ่มประสบการณ์ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา. 2533 : 3)

11. สมรรถภาพ หมายถึง พฤติกรรมด้านต่าง ๆ ทั้งด้านความคิด การปฏิบัติ และคุณลักษณะของนักเรียน ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาสาระของหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 แยกเป็นรายกลุ่มประสบการณ์

11.1 กลุ่มทักษะภาษาไทย สมรรถภาพที่ประเมิน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์ทางภาษา ความสามารถในการฟัง ความสามารถในการพูด ความสามารถในการอ่านออกเสียง ความสามารถในการอ่านในใจ ความสามารถในการเขียน

11.2 กลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ สมรรถภาพที่ประเมิน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคณิตศาสตร์ ทักษะในการคิดเลขใจ ทักษะในการคิดคำนวณ ทักษะในการแก้โจทย์ปัญหาโจทย์ปฏิบัติงานทางคณิตศาสตร์

11.3 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สมรรถภาพที่ประเมิน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาพและสุขนิสัย ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับเศรษฐกิจ และการทำมาหากิน ทักษะทางด้านวิทยาศาสตร์

11.4 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย สมรรถภาพที่ประเมิน ได้แก่ มีวินัยในตนเอง คิดวิจารณ์และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ มีความขยันหมั่นเพียร มีนิสัยรักการทำงาน มีนิสัยรักความสะอาด มีสุขภาพทางกายดี มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รู้คุณค่าและชื่นชมต่อศิลปวัฒนธรรมของชาติ และสามารถแสดงออกได้

11.5 กลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ สมรรถภาพที่ประเมินได้แก่ ความรู้พื้นฐาน
ในการทำงาน ความสามารถในการปฏิบัติงาน

12. การประเมินคุณภาพนักเรียน หมายถึง การประเมินความสามารถและคุณลักษณะ
ต่าง ๆ ของนักเรียนตามจุดหมายของหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521